

DELA VSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.

Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —

Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.

Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 43

Sreda, 27. maja 1936

Leto XI

Vodja francoskih socialistov: Leon Blum

Pisatelj in kritik, politik, državnik

Kakor Marx in Engels in polno drugih ideologov socializma tudi Leon Blum ni postal socialist zato, ker bi bil sin revnih staršev, temveč je postal socialist, kljub temu, da sam ni bil proletarec, ker je videl v socializmu tisto človečansko idejo, ki edina more povesti človeštvo v lepše čase. »Slovenčev« revolverski žurnalisti radi psujejo ljudi, ki so socialisti ne iz kakih osebnih materialnih razlogov, temveč iz svojega globokega prepričanja. »Slovenčari« v svoji omejenosti seveda ne vidijo, da prav s tako svojo pisarijo delajo le slavo nesebičnim možem, ki se pridružujejo najvzvišenejši človečanski ideji.

Leon Blum je bil rojen v Parizu 1874. l. kot sin premožnih staršev; oče je bil trgovec. Zato je lahko užival skrbno vzgojo. Komaj je končal šolo, ko se je vrnil v vrtnice literarnega življenja 90-tih let. Nanj je vplival najbolj pesnik Verlaine, trajno prijateljstvo je pa sklenil z velikimi pisatelji Marcel Pronst, André Gide in Paul Valéry. Pronst je že umrl, z Gidom in Valeryjem je še danes osebni prijatelj, čeprav se njihovi politični nazori večkrat ostro križajo.

Dolgo časa je bil literarni kritik v najboljši literarni reviji tiste dobe — »Revue Blanche«. V tisti dobi je napisal več knjig. Največ razburjenja v klerikalnih krogih je povzročila njegova knjiga o zakonu.

Začel se je zanimati za teater, des let je bil gledališki kritik »Matična«, njegove kritike so kmalu postale slavne — pa tudi bal se ga je marsikdo. Blum je bil tisti, ki je odkril Macterlincka in ki je lomil kopja za Gémiera. V tem času se je popolnoma posvetil gledališki umetnosti, kakor da ni zanj nič drugega na svetu.

Dreyfussova afera in drugi dogodki so obrnili njegovo pažnjo na politične dogodke. Njegov stari učitelj ga je seznanil z nesmrtnim voditeljem francoskih socialistov Jeanom Jaurésom. Poznanstvo s tem slavnim človekom je pomenilo preokret v njegovem življenju. 1911. l. je postal Blum član francoske socialistične stranke.

Toda Blum, ki je dotlej obiskoval literarne salone Pariza in se družil s samimi literarnimi in umetniškimi krogi, se ni mogel kar čez noč spremeniti v politika. Šele, ko je neki nacionalist ob izbruhu svetovne vojne umoril Jaurésa, se je Blum posvetil stranki.

Ob koncu svetovne vojne so bili francoski socialisti brez splošno priznanega voditelja: Jaurés umorjen, Vaillant mrtev, Guesde prestar. Tedaj je prišla Blumova ura. Dne 16. nov. 1919. leta je bil prvič izvoljen za poslanca. Star je bil 45 let, nosil je velik, širokokrajni »umetniški« klobuk, ki je hitro postal priljubljen objekt vseh karikaturistov, ki so se smejali: kaj, ta literat in umetnik — pa zdaj socialist in revolucionar? Toda že čez nekaj mesecev je postal načelnik stranke.

1920. l. se je izvršil velik razkol med francoskimi socialisti. Večina je bila za Moskvo, Blum se ji je uprl in vzkliknil nemški komunistinji Klari Zetkin, ki je zastopala Moskvo: »Socializem mora v vsaki deželi prehoditi svojo lastno pot.«

1924. l. je zmagal levičarski blok. Herriot je ponudil Blumu zunanje

Belgijske volitve

Socialistična stranka v Belgiji najmočnejša

Borba proti pojavljajočemu se klerikalnemu fašizmu

V Belgiji imajo že dolgo časa krizo v aktivnosti vladnih politikov. Nedavno so zaradi tega vstopili v vladno socialisti, da so v njej delovali v pravcu poživitve gospodarstva in odprave nezaposlenosti.

V nedeljo so pa bile parlamentarne volitve, ki politično niso prinesle bistvenih izprememb, ker so pridobili na mandatih le reksisti in komunisti. Tudi socialisti so izgubili en mandat, vendar so ostali najmočnejša stranka v parlamentu. Največ mandatov je izgubila katoliška stranka. Mnogo volilcev, zlasti nestalnih, je pri teh volitvah volilo desni ali levi ekstrem.

Pomemben je pojav stranke »Rex (Christus)«. To je stranka nekake katoliške akcije, ki jo vodi Leon Degrelle, francoskega pokolenja. Ta izrablja vse škandale, osebne in druge ter nacionalizem v svoje politične namene. Nedvomno podpirajo kapitalisti tudi tega fašista, kakor je običaj po drugih državah.

Notranje ministrstvo objavlja naslednji rezultat nedeljskih volitev:

Socialistična stranka	72 (73)
katoliška stranka	66 (79)
liberalna stranka	21 (21)
reksisti	25 (—)
flamska fronta	10 (8)
komunisti	7 (3)
realisti	1 (10)

Socialistična stranka bo vsekakor tudi v novem parlamentu imela odločujoč vpliv, kljub temu, da bo zaradi razcepljenosti težje sestaviti močnejšo konstruktivno vladno, kakor je bilo v prejšnjem parlamentu. Volilne uspehe, kakor pravi »Peuple«, izkazujejo le reksisti in komunisti na račun katolikov, liberalcev in deloma socialistov. Vendar ostane socialistična stranka še dalje najmočnejša parlamentarna stranka ter bo zato morala prevzeti odgovornost za vse probleme, ki so važni in nujni v sedanjosti.

Izid volitev smemo torej smatrati kot moralno zmago socializma, ki bo z delavskimi strankami po drugih deželah najpomembnejši kompaktni faktor tudi v mednarodni politiki le še bolj kakor doslej.

Velike manifestacije ljudske fronte v Parizu

Poldrugi milijon pristašev ljudske fronte časti spomin pred 65. leti padlih komunardov. — Velike ovacije Blumu.

Dne 25. maja so se vršile v Parizu ogromne manifestacije ljudske fronte v počast spomina pred 65. leti od francoske reakcije ustreljenih komunardov. Po pariških ulicah se je pomikal sprevod, v katerem je korakalo poldrugi milijon udeležencev, ki so prirejali navdušene ovacije bodočemu ministrskemu predsedniku Francije s. Leonu Blumu, ki je ob cesti stoječ, pozdravljal sprevod.

Manifestacija je zaključila s komemoracijo na pokopališču Pere la Chaise, kjer trohne trupla žrtev re-

akcije. Nagovor je imel s. Blum, ki je podčrtal zgodovino bojev francoskega proletarijata za svobodo in demokracijo in novo socialno družbo.

Manifestacija je potekla v največjem redu in je zapustila silen vtis. Kaj so v primeru s tako manifestacijo milijonskih množic v svobodni republiki manifestacije v fašističnih državah, ki se jih morajo ljudje udeleževati na ukaz od zgoraj!

Razvoj v Franciji navdaja ves svobodoluben svet z največjim upanjem.

V Švediji se pripravljajo na volitve

Socialnodemokratična mladinska organizacija v Stockholmu in strankina organizacija sta imeli tečaje za pripravljanje volitev, ki je zaključila s skupnim kongresom za oba dela. Priredili so 40 sestankov z diskuzijami. Uvodna poročila so podali člani vlade in drugi strokovnjaki. Med

udeleženci je bilo več kot tri četrtine mladincev in številne mladinske skupine, ki so ob koncu tečaja ustanovili posebne volilne skupine, v katerih se bo v posameznih vprašanjih prav obširno razpravljalo. Ti sodrugi bodo stvarni delavci v volilni borbi.

ministrstvo. Toda Blum je odklonil, smatral je to za preuranjeno, ni veroval v gospodarsko konjunkturo, ki je zaslepila druge. Imel je prav. Herriot je padel, prišel je desničar Poincaré. 1928. leto je prineslo desniči veliko večino pri volitvah. Tudi Blum ni bil več pariški poslanec.

1929. leta je šel v južno Francijo med kmete in ribiče. Južna Francija postane najmočnejša trdnjava francoskih socialistov. Južnofrancoski kmetje in ribiči tudi odtlej volijo Bluma v francoski parlament.

Dne 6. februarja 1934. leta je Blum dvignil odpor francoskega ljudstva proti fašistom. 14. julija 1935 se je rodila »Front populaire«, Blum je postal najpriljubljenejši človek med ljudstvom, najbolj osovra-

žen pa pri klero-fašistih, ki so ga 13. februarja letos hoteli ubiti.

Zdaj, po sijajni volilni zmagi prihaja za Bluma tretja etapa njegovega življenja. On bo sestavil novo francosko vladno. Še stanuje v svoji stari hiši v enem najstarejših delov Pariza na otoku St. Louis. V svoji mirni pisalni sobi se pripravlja 62-letni in že malo sivi Leon Blum, ki pa je še poln ognja in moči, na svoje tretje življenje. Zaveda se, za kaj gre, in v svojem velikem programatičnem govoru je izrekel resne in jasne besede: »Razmere zahtevajo, da se včasih prebudi v človeku nov človek. Zdaj bom šef vlade, odgovorna glava, ki se zaveda svoje dolžnosti do Francije.«

(Po Michelu Gorelu.)

Akcija dunajskega delavstva

Manifestacija za gospodarske in politične svoboščine.

Aktivnost avstrijskega delavstva v boju za demokratične svoboščine je vzorna in zdi se, da se nahaja Avstrija na razpotju ali s Starhembergom v nacistični fašizem ali pa nazaj k demokraciji. To naše mnenje nam potrjuje dunajska konferenca delavske zbornice, na kateri je bilo nad sto obratnih zaupnikov večjih in srednjih obratov, zlasti iz kovinske stroke. Na konferenci so bile izrečene ostre kritike ter sprejeta posebna spomenica, ki jo je delegacija konference izročila kanclerju dr. Schuschnigg. Spomenica pravi med drugim:

Delavstvo se vznemirja, toda ne le zaradi zadnjih političnih dogodkov, marveč zaradi razvoja od februarja 1934. Delavstvo bolj in bolj čuti, da se dane obljube ne izpolnjujejo ter se je socialni položaj delavcev in nameščencev silno poslabšal, ker mezde padajo in cene naraščajo.

Podjetniki se s silo upirajo obnovitvi kolektivnih pogodb; kjer pogodb ni, jih sploh nočejo sklepati. Veljavnih kolektivnih pogodb delodajalci ne izvršujejo ter jih avtoritativna organizacija k temu ne more prisiliti. Žrtve doprinese samo delavstvo. Odkrito povemo, da je izboljšanje socialnih razmer mogoče samo, če dobe delavci in nameščenci popolno samoodločbo in svobodnih in neodvisnih organizacijah.

Delavci in nameščenci priznavajo svobodno in neodvisno Avstrijo. Zahtevajo samoupravo in samoodločbo v vseh delavskih in nameščenskih ustanovah kakor tudi v vseh njim služočih organizacijah. V zvezi s temi zahtevami je tudi ponovno zahtevana gospodarska in politična splošna amnestija. Avstrijo ogroža sosednja država; zaradi tega je nje naloga, da pritegne k sodelovanju vse sile dežele. Če hoče vlada res ohraniti neodvisnost Avstrije, potem ne sme tako velikemu delu kakor so delavci in nameščenci, kršiti njih državljanskih pravic ter je smatrati kot državljane druge kategorije, ki sedaj ne smejo povedati svojega mišljenja, niti se ne svobodno udeleževati v svojih organizacijah. Zahtevamo vrnitev svoboščin, svobodnih volitev, svobodo tiska, samoodločbo in samoupravo.

Taka je nujna pot iz kaosa. Socialistično svobodno delavstvo nudi edino zanesljivo silo v boju proti fašizmu za neodvisnost in demokratičnost republike.

Kaj je povedal kancler, nam še ni znano.

Hitler ni za splošen varnostni pakt,

zlasti ne z vzhodnimi državami.

Iz razgovorov, ki jih je imel angleški zastopnik vlade s Hitlerjem, je razvidno, da hoče skleniti varnostne pakete le s Francijo, Belgijo in Anglijo, ne pa z vzhodnimi državami, med katere spadajo zlasti Avstrija, Čehoslovaška, morda Poljska in Rusija. Sedaj je Hitler zahteval celo vrsto pojasnil k stavljnim vprašanjem glede reforme Društva narodov, zlasti poglavja, ki govori o sankcijah in revizij mej.

Hitlerjeva ponudba je torej očitno prazna fraza, s katero hoče mednarodna vprašanja zavlačevati in poiskati zvezo s sebi enakimi bratci.

Argentinske strokovne organizacije v internacionali

Mednarodna strokovna zveza poroča, da je argentinska strokovna zveza sklenila na svojem kongresu, da se takoj priključi delavski strokovni internacionali. Komplikiranost teh organizacij je priključitev doslej ovirala, priključitev je pa sklenil sedaj v ta namen sklicani kongres.

Argentinske strokovne organizacije so imele težko pot. Že 1930 je kongres sklenil priključitev k internacionali ki se je pa odlašala. Dne 12. decembra 1935 izvoljeni izvršni

odbor pa je izpolnil obljubo in sklical v ta namen kongres.

Kongres se je vršil od dne 31. marca do 2. aprila. Več kot 120 delegatov je zastopalo državne delavce, občinske uradnike, trgovinske nameščence, oblačilne, usnjarske, tekstilne, kovinarske, živilske, stavbne delavce, železničarje, tramvajce itd. Gosti so bili iz Urugvaja in Mehike.

Kongres je pokazal popolno zrelost argentinskega delavskega strokovnega gibanja.

Zahteve strokovnih organizacij v Franciji

Zveza svobodnih delavskih strokovnih organizacij francoskih predlaga novi vladi minimalne zahteve:

1. uvedbo 40 urnega delovnega tedna brez znižanja mezd;
2. sklenitev obveznih kolektivnih pogodb;
3. zvišanje šoloobvezne starosti;
4. izvedba primerne načrta javnih del in
5. nacionalizacijo oboroževalne industrije.

K tem zahtevam je napisal s. Jauhaux v »Peuple« dne 6. t. m. članek, v katerem izraža veselje nad

zmago ter poudarja, da sedaj, ko je narod izrekel zaupanje socialistom, ni več časa, razpravljati o raznih koristnih problemih, marveč jih je treba naglo izvršiti. Prvi so gospodarski ukrepi. Vlada mora ustreči nadam ljudstva. In francoski kapital mora služiti, da se gospodarstvo zopet oživi.

Strokovne organizacije ne zahtevajo ničesar, kar bi ne bilo mogoče brez škode in rizika. Vlada mora vladati proti bedi. Ustvariti se morajo nove razmere, pričeti nova politika, ki jo zahtevajo minule volitve.

Izdajalec obsojen na tri leta ječe

Zaupnik nemške tajne policije med emigranti

Pred sodiščem v Bazlu v Švici se je zagovarjal Wesemann zaradi odvedbe časnikarja Jacoba v Nemčijo. Wesemann je bil 1933 član socialno-demokratske stranke ter je po nastopu nemške fašistične oblasti pobegnil v London. Tam je dobival en funt šterlingov (okoli 250 Din) tedenske podpore od strokovnih organizacij in iz Mateottijevega sklada. Torej je prejemal podporo, ki navsezadnje omogoča vsaj skromno življenje in lahko obvaruje tudi slabotnega človeka pred izdajstvom načel in svojih sodrugov, čeprav ni dovolj trdnega značaja.

Wesemann je jokaje sodišču povedal, da je dobil domotožje in se naveličal trpeti pomanjkanje. Stopil je v Londonu v nemški konzulat. Tam so mu povedali, da je mogoča sprava z Nemčijo in dobiti zopet nemško državljanstvo, če vstopi v nemško tajno policijo (gestapo). In vstopil je. Odvedel je Jacoba v Nemčijo, kar je bilo lahko, ker sta bila znana iz socialističnega gibanja in mu je Jacob zapl. Wesemann je dobil še nalog, da vlomi v Jacobovo stanovanje v Strassburgu. Nemška policija Jacobu ni mogla dokazati nobene krivde. Mislila pa je, da dobi v njegovem stanovanju načrte podmorskih čolnov (in je Wesemann očitno imel nalog, da take načrte podtakne sam?) Wese-

mann je ta vlom odklonil in izgubil zopet vse nemške pravice, ki jih je pridobil z vstopom v nemško tajno policijo.

Wesemanna je švicarska policija šele enajst dni po odvedbi Jacoba v Nemčijo aretirala. Te dni pa je bil obsojen na tri leta ječe za ostudno dejanje, ki ga je izvršil po nalogu nemške tajne policije.

Svoje delovanje je razvijal Wesemann z vednostjo angleškega poslaništva (tudi umrlega Hoescha) v Angliji, Franciji in Švici. Jacoba so morale nemške oblasti na intervencijo švicarske vlade izpustiti.

ALI VEŠ,

da je »Služkinja Štefka« dobila najvišje priznanje, ki ga je mogoče dobiti v državi?

Služkinja Štefka,

čeprav je delo nemškega pisatelja, je prejela

čeho-slovaško državno literarno nagrado.

To »Služkinjo Štefko« bo v slovenski obleki predstavila našim ljudem Cankarjeva družba. Zato postani njen član, če še nisi!

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, izpolni svojo dolžnost!

Boj delavstva z velekapitalom za golo existenco

Stavka 1700 rudarjev v rudniku Trepča

V svinčenem rudniku Trepča pri Kosovski Mitrovici stavka 1763 rudarjev. Stavka je izbruhnila 14. maja. Tamošnji delavci žive v najslabših razmerah, kljub sijajni prosperiteti podjetja. Iz poročil »Radničkih novina« in beograjske »Politike« posnemamo, da je stavka izbruhnila radi zahteve, da se naj čas vhoda v rove ter izhoda, vračuna v delovni čas. Dosedaj so namreč računali v 8urni delovnik samo oni čas, ki so ga rudarji prebili na delu. Uprava že o tem ni hotela ničesar slišati. Pozneje pa so rudarji poleg omenjene zahteve postavili še nekoliko novih in sicer, da se na rudniku zgradi kopališče s toplo vodo, da naj dobi vsak rudar mesečno po 1 kg mila, da tvrdka zgradi še v tem letu pri rudniku higijenska stanovanja, da tvrdka da prevozna sredstva za rudarje, ki stanujejo v Kosovski Mitrovici, ki je 8 km oddaljena od rudnika, prav tako na razpolago, kakor jih daje uradnikom ter profesoristom.

Končno rudarji zahtevajo povišanje mezd za Din 10 dnevno. Delavci so strašno slabo plačani in da sploh morejo pod takimi razmerami živeti, je samo pripisati nizki kulturni stopnji večine tamošnjega delavstva. Plače so bile že od začetka slabe — rudnik je v obratu od l. 1930 — toda angleška družba je smatrala, da se še da nekaj profita izbiti iz delovne sile, pa jim je lani znižala še itak nizke mezde, dasi je dobiček od leta do leta večji. Povprečna dnevna plača je Din 25.—. Malo boljše tvrdka plačuje profesoriste in inženjerje. Naravnost slajno plačo pa prejemajo Angleži. Tako baje prejema obratni direktor 70 tisoč dinarjev in knjigovodja za 40 tisoč. Seveda je družba za te gospode zgradila lepo kolonijo krasnih vil z vodovodom, razsvetljava

vo in kurjavo. Vse to imajo zlahtni ljudje povrh svojih plač.

Pogajanja so se že parkrat pričela. Posreduje Delavska zbornica ter oblasti z zastopnikom ministrstva socialne politike na čelu.

Pogajanja pa so otežkočena, ker je sedež uprave v Londonu. Uprava noče pristati na skromne zahteve. Glede zvišanja plač je pripravljena dati vozačem v rovu tri in delavcem zunaj en dinar dnevno več!

Ako se primerja delavske mezde s čistim dobičkom, tedaj je razmerje sledeče: Družbo stanejo delavci letno okrog 12 milijonov, ostali uradniki in kvalificirano osebje pa okrog 6 milijonov dinarjev. Čisti dobiček pa je lani znašal 75 milijonov. Torej so vse delovne moči zaslužile 18 milijonov in tisti, ki niso nič delali, pa 75 milijonov. Govori pa se, da bo letošnji čisti dobiček znašal 150 milijon Din!

Delavci so mirni ter kljub temu, da po večini niso organizirani, drže disciplino. Postavili so straže v rovih in da bi voda ne zalila rudnika, delajo tudi pri črpalkah. Treba omeniti, da so se v tem rudniku dogodile že velike nesreče ter je mnogo rudarjev postalo žrtev težkega dela, ker so varnostne naprave slabe.

Upati je, da bodo naše oblasti podprle naše delavce v njihovih skromnih zahtevah ter gospode, ki posedujejo rudnike po vseh delih sveta — plačujejo pa povsod boljše kot pri nas — opozorile, da je »kolonija«, kjer se nahajajo, sicer na Balkanu, toda vendarle še v Evropi.

Sicer pa je že skrajni čas, da se naša javnost malo bolj začne baviti z zadevo izkoriščanja naravnih bogastev »naše lepe domovine«!

Doma in po svetu

Poljska in evropska politika. V beograjski »Politiki« je obširno pojasnil stališče Poljske bivši poslanik Balugdzici. Tu pravi, da se Poljska ne mara vezati, da pa ni nasprotna ureditvi Podunavja in mali antanti. Poljska sklepa pogodbe z Rusijo, Nemčijo, Rumunijo povsem iz gospodarskih razlogov, ne pa kot političnih zvez.

Predsednik beograjske borze je postal predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović, podpredsednik pa Mihajlo Djurić.

Zmotna adresa. V Beogradu je v soboto zvečer predaval Nemec dr. Adolf Ert o komunistični nevarnosti. Predsednik protikomunističnega odbora v Jugoslaviji je senator Milan Popović. Komunistična nevarnost je socialnega značaja, toda o socialnih vprašanjih nemški propagandist ni govoril. Interesantno pa je, da hodijo nemški fašisti na predavalne turnee v Jugoslavijo.

K aferi Thurn-Taxis. Inozemski lastnik posestev rodbine Thurn-Taxis bi se bil rad iznebil komisarijata v Jugoslaviji in je v ta namen žrtvoval ogromno denarja. Najel je advokate sam ali njegovih zastopniki. Pri posredovanju so zaslužili advokati 50 milijonov dinarjev. Advokati in uradniki so bili obtoženi in z njimi tudi več uradnikov, ki so sodelovali, podpirali zahtevo lastnika in morda prejeli tudi posebne nagrade ali

kakor navadno pravimo podkupnine. Kasacijsko sodišče je pa sedaj razsodilo in zavrnilo obtožbo državne pravdnika proti odvetnikom, češ, da so opravljali posredovanje kot poklicno delo in se morajo smatrati prejeti zneski kot plačilo računa ali ekspanzarja. Nasprotno pa kasacijsko sodišče priznava obtožbo proti pol tucata uradnikom, ki so obdolženi, da niso prejemali od podjetja le pripadajoče povračil stroškov, ampak še posebne nagrade.

JNS reditiva. V nedeljo so imeli pristaši stranke JNS (demokrati) konferenco v Ljubljani. Reorganizirali so stranko in izvolili banovinski odbor. Predsednik je dr. Janko Rarjar, poslevodeča podpredsednika dr. A. Kramer in Ivan Pucelj ter dr. Otmar Pirkmajer; tajnik dr. Marjan Zajc, blagajnik Albin Koman. Na konferenci je dr. Kramer povedal, da stranka ni fašistične ideologije. Mi bi radi izjavio, da je stranka absolutno demokratična.

»Populaire« zopet dovoljen. Notranji minister g. dr. Korošec je zopet dovolil uvoz in razširjanje glavnega glasila francoske socialistične stranke »Populaire«, katerega glavni urednik je s. Leon Blum.

Dopisnik »Prager Presse« Hajšman, ki je — kakor je poročal »Slovenec« — na migljaj od zgoraj pred kratkim zapustil Jugoslavijo, se je zopet vrnil v Beograd.

B. Traven, Bombaž

Prevoja Talpa

II. Knjiga

82

»To je prav tisto,« je odvrnil mr. Pratt, »kar sem menil z besedo mrčes. So kakor uši.«

Vstala sva, plačala in se šla nekoliko sprehodit po postaji. Množice trgovcev so tekale okoli in ponujale vse mogoče, o čemer bi si človek niti ne mislil, da se da kaj takega na postaji prodati. Prodajali so papagaje, mlade tigre, tigrove kože, žive kuščarice, cvetlice, ptice pevke, jabolka, tomate, banane, mangos, ananas, sladkorni trs, kandirano sadje, čokolado, tortile, pečene piške, pečene ribe, kuhane rake, ki so bili radi velikosti in podobnosti s pajki prav strašni videti, a so vseeno prav dobro teknil, potem steklenice s kavo, limonado. Razcapana in bosa indijanska dekleta so tekala ob vlakom in se ponujala za služkinje in kuharice. Tistih dvajset ali trideset minut, ko vlak stoji, je postaja polna življenja in zdi se ti, da si na semnju. Vlak, ki vozi v nasprotni smeri, prispe na to postajo šele zvečer, toda tedaj se potniki že vesele na bližnje velenje in so od vožnje utrujeni. Ves ostali dan pa je taka postaja, ki je ob prihodu vlaka tako živahna, docela zapuščena. Trudno žari v soncu. Samo tovrstni vlaki povzročajo med uradniki nekoliko življenja; toda vse je leno in zaspano. Življenje je

osredotočeno na tistih dvajset minut jutraj. Kdor takrat ni ničesar prodal, mora tisti dan črtati kot neuspešen dan iz svojega življenja.

Opoldne smo prispeli na večjo postajo, kjer je stal vlak radi kosila okrog štirideset minut. V kolodvorski restavraciji — res, zopet Kitajec! — je bilo na raznih mizah že pripravljeno za trideset gostov. Polovico krožnikov je bilo že napolnjenih z juho. Lastnik je s hitrim pogledom presodil, s kolikimi gosti sme računati. Mnogi niso jedli dineja, nego so naročili jedila po jedilnem listu. Toda pri tem so imeli samo izgubo. Porcije niso bile niti večje niti boljše, bile pa so dražje, kakor če bi vzeli diné.

Potem je sledila dolga in utrujajoča popoldanska vožnja. Vlak je drvel zmeraj po isti pokrajini. Džungla, prerija, pragozd. Nasprotni vlak, ki smo se z njim opoldne križali, je pripeljal jutranje časnike iz mesta. Prodajali so jih v vlakom. Razen tega si si mogel kupiti v vlakom še vse mogoče: vino, pivo, limonado, čokolado, sadje, sladkarije, cigarete, cigare. Vse pijače so bile napravljene iz leda; kdor ni imel denarja je dobil zastoj dobro in čisto ledeno vodo, a iti je moral ponjo sam.

Zvečer ob devetih sva na mali postaji izstopila. Tukaj je bil mr. Pratt doma. Odšla sva v kantino, ki je bila obenem glavni poštni urad. Mr. Pratt je pozdravil lastnika kantine, senjora Gomeza ki mu je tudi mene predstavil.

Nu, jedi, ki jih drugod imenujejo jedi, v takih kantinah ne dobiš. Toda od lakote ti vendar ni treba poginiti. Sestaviš si lahko najlepše kosilo. Kupila sva si škatlo lososa, nekaj španskih sardin v olju, nekaj škatelj dunajskih klobasic (narejenih v Chicagu), škatlo Kraftovega sira (znamka se imenuje Kraft, vendar pa je sir vključ temu dober in močan, čeprav drag kakor kos zlata), razen tega pa sva kupila še zavoj crackerja, ker kruha tu ne dobiš. Kaj bi naj pa tu tudi počeli z njim? Naslednji dan je namreč že trd kakor kamen ali docela plesnjiv ali pa kar mrgoli od rdečih mravelj. Crackerji so štirioglati biskviti, veliki ko dlan, okusa pa je strašno pustega. Toda kaj drugega pač ne dobiš. In če ti indijanske tortile ne prijašo, so file crackerji pač najbolj zdrav kruh v tropskih deželah; kajti evropski ali celo nemški kruh bi ti v teh pokrajinah obrnil želodec in te v enem tednu spravil na cementario. Cementario je kraj, kamor pokopujejo mrtve, kraj torej, ki ga drugod imenujejo pokopališče.

Toda na pokopališče nisva mislila, kajti skupno s senjorjem Gomezo smo se spravili na njegovo zalogo piva in tequile. Čez nekaj časa smo resda bili mrtvi, vendar za pokop še nismo bili zreli. Zavila sva se v odeje in legla na tla biljardne sobe. Senjorju Gomezu je bilo bolje. Šel je k svoji ženi in je ležal mehkeje kakor midva.

(Dalje prihodnjič.)

Kongres »Jugoslovanskega novinarskega združenja« se je vršil minulo nedeljo v »Novinarskem domu« v Zagrebu. Za novega predsednika Združenja je bil izvoljen urednik g. Stanko Virant.

N. Tesla 80 letnik. Dne 28. t. m. slavi Nikola Tesla, po rodu iz Like, ki živi v Ameriki 80 letnico svojega rojstva. Studiral je v Budimpešti. Tesla je za znanstveno-tehnični svet najpomembnejša avtoriteta, ki je odkril celo vrsto skrivnosti elektrike.

Frančiškani in nadškof so se sprli zaradi njive. Nadškof v Sarajevu je podaril njivo župniku. Frančiškani v Zenici so rekli, da je njiva njihova. Nadškof njive na zahtevo ni hotel vrniti. Kaj je ostalo frančiškankom drugega kakor da tožijo pri sodišču. To je pa zopet nadškofa ujezilo. Obrnil se je naravnost na papeža, da kaznuje nepokorneže. Nadškof je uspel. Tožitelji so bili suspendirani in se bodo zagovarjali pred cerkvenimi inštantami. Kaj bo potem z njivo, pa še ne vemo.

Bata-komite, ki je vodil akcijo proti Bafi, je zagrebška policija razpustila, ker je delal ilegalno ter zbiral v ta namen tudi denar neznano kako in pri kom.

Avstrijski nacisti bi se radi bolj oborožili. Knez Starhemberg ni več podkancler. Mussolini mu tudi ni navdihnil navdušenja. Kaj bo z njegovim hajmverom, še ne ve. Nacisti so vedeli, da ima knez v svojih dveh gradovih v Waxensteinu v Gorenji Avstriji orožje. Zato so sklenili vdreti v oba grada in vropati orožje. To se je zgodilo v noči na soboto. Zandermerija je zvedela o nameri. Počakala je nacisti v gradu, počakala, da so vlomili, potem jih pa obkolila. Nacisti so streljali, policija pa tudi. En nacist je bil takoj mrtev, eden je umrl v bolnici, osem jih je bilo aretiranih. Knez pa le še ima orožje.

Nova vlada v Franciji pod vodstvom Leona Bluma bo nastopila verjetno že 4. junija. Širši odbor radikalnosocialistične stranke (Herriot in Daladier) je sklenil, da bo stranka sodelovala v novi vladi.

Angleška delavska stranka napoveduje v kratkem volitve v Angliji, ker ima sedanja vlada v političnih zadevah pravcato smolo.

Japonska objestnost si je osvojila že velik del velike kitajske države. Sedaj se ji pa cede sline še po celi Kitajski. Mandžurski cesar Puji je postal zopet potem vladar Kitajske, ki bi pa bil le varuh Japonske. Verjetno, da se bližamo novim konfliktom v Aziji.

Ljubitelji onih drobnih bitij, ki razveseljujejo v samotnih urah naše življenje: ljubkih ptic, kuncov, golobov, perutnine in drugih domačih živalic, bodo prišli na svoj račun, če si bodo ogledali razstavo »Živalca« na Ljubljanskem velesejmu od 30. maja do 8. junija. Toda ne samo za oko, tudi za praktično izkustvo, bo marsikaj na tej razstavi. Ni tako enostavna stvar, reja občutljivih malih živalic. Strokovnjaki bodo pokazali tudi tu mnogo stvari, ki bodo rejcem malih živali odvzele še več skrbi.

Z ogromno energijo se ponaša strojna in kovinska industrija. A ta energija spi, dokler je ne izkoristi človek, da se z njo povzpne za gospodarja mrtvega stvarstva. Mnogi stroji, raznih oblik, za razne smotre ustvarjeni, človeku v pomoč iznajdeni, jo krijejo v sebi. Treba nam je le podjetnosti in dobre volje, včasih tudi malo tveganja, brez katerega pa ni uspehov, in z železnimi roboti si bomo ustvarjali novo blagostanje! Kar zavzeti boste stopali skozi paviljone Ljubljanskega velesejma, ki vam bodo od 30. maja do 8. junija prikazovali nesluteno dovršene izdelke strojne in kovinske industrije. Tako tvornega se človeški duh že dolgo ni pokazal na polju tehnike, kot v teku preteklega leta.

Stavka tekstilnega delavstva pri „Tivar“-ju v Varaždinu

Nad 2300 delavcev je že štiri tedne v stavki pri »Tivaru« v Varaždinu. Delavstvo zahteva malo, toda tovarna izbegava sklenitvi pogodbe, ker računa, da bo delavstvo omahnilo.

»Tivar« je imel v enem letu 36 milijonov čistega dobička. Delavce pa plačuje mizerno. Od 2300 delavcev in nameščenecv jih je imelo 989 manj kakor 3 Din na uro, okoli 500 delavcev in delavk pa je prejelo malo 1 do 1.50 Din na uro. Razumljivo je, da je vsa poštena javnost na strani stavkujočih.

Kakor poroča stavkovni odbor iz Varaždina, je »Tivar« našel pomočnika v Hrvatskem radniškem savezu (politično pri

Koga dajejo na črno listo!

V roke smo dobili seznam delavcev, ki so jih stavbinski podjetniki dali na svojo črno listo, ker so »v raznih zadevah vložili tožbo proti delodajalcem, odnosno članom našega združenja«, kakor pravijo podjetniki na svoji listi.

Pri vsakem delavcu imajo zapisan njegove »grehe«. V čem obstojijo ti »grehi«? Ker so zahtevali plačilo nadur, zakoniti odpust iz službe po predpisnem roku, dolžno boleznino itd.

Torej zato, če delavec pri svojem mišnem zaslužku zahteva, da se mu služba pravilno odpove, zato ljubljanski stavbni podjetniki uvrstijo dotične delavce med tiste, ki naj nič več ne dobijo službe.

Ali ne zaslužijo prave sodne kazni gospodje, ki tako uničujejo eksistenco ubogih delavcev, ki terjajo tisto, kar jim gre po božji in človeški pravici?

Velik shod stavbinskega delavstva. — Stavbinsko delavstvo nikakor ne bo dopustilo tega, da ostane pri tem nevzdržnem položaju, kakor je zdaj. Nekaj pravice mora biti za tistega, ki gradi najlepše palače. Dne 23. t. m. se je vršilo informativno zborovanje stavbinskega delavstva. Referenti so poročali o uspehih in neuspehih, katere so doživeli pri tarinarnih pogajanjih, ki so se vršila med zaupniki stavbinskega delavstva in zastopniki podjetnikov v petek 22. t. m.

Strožje nadzorstvo nad obrati je potrebno! Mnogo je obratov, ki ne ustrezajo higijskim predpisom in bi jih nadzorne oblasti pravzaprav morale zapreti, ker bi ne smeje dopustiti, da se na tak način ogroža zdravje zaposlenega delavstva. Nesreča je v tem, da je nadzorstvo nad obrati skrajno pomanjkljivo in da pride do intervencije oblasti navadno šele tedaj, ko je storjena neopopravljiva škoda na človeškem zdravju in je morda ta ali oni delavec za bori zaslužek moral pustiti tudi svoje življenje. To na splošno. — Iz vrst organiziranega delavstva smo dobili te dni pritožbo, v kako nezdavih lokalih delajo krojački pomočniki in šivilje v »Trg. domu«. Krojačnica je nastanjena v kletnih prostorih, ki so polni vlage in plesnobe. Kdor v takih lokalih dela, se naravnost igra s svojim zdravjem. Posledice se pokažejo prej ali slej. In vendar bi tega ne bilo treba, ker ima lastnik dovolj suhih in zračnih prostorov na razpolago, kjer bi lahko namestil svoje delavnice. Apeliramo na njegovo uvidenost, da to stori sedaj, ko smo ga na to opozorili.

»Patentirani nacionalist« ne more izhajati brez denuncijstva. »Mariborski Večernik« je objavil dne 25. t. m. to-le vest: »Uredništvu! Po naključju sem izvedel, kako so praznovali 1. maj uslužbenec nekega mestnega podjetja. Vzpeli so se na Pohorje, se tamkaj utaborili in na drevesu obesili rdečo zastavo. Državne ali narodne zastave nisem videl. Pri nas je nemčurjem zrastle greben, sedaj pa še socialistom. Na desnem bregu Drave čuješ na vsak korak pokvarjeno nemščino, kakor na primer: »Wos? I kum aui, do werma reiden« itd. Zavedne narodnjake mora biti sram, kadar čujejo na ulici to lajanje. Mariboru jugoslovansko lice! — Mariborski meščan.« — Po naključju je torej ta mariborski meščan izvedel, kako so delavci praznovali 1. maj, potem pa pravi, da državne ali narodne zastave ni videl. Dopis pa je kljub tej nelogiiki zelo podučljiv. Pove nam namreč, da se je denuncijstvo v nacionalnem taboru samo trenutno potuhnilo, sedaj pa zopet nadaljuje svoj ogabni posel. Koliko gorja je povzročilo denuncijstvo v dobi JNSarske diktature, pričajo najbolj številne žrtve, ki se še sedaj nahajajo deloma v zaporih in prognanstvu. To pot se je tak človek iz polpretekle dobe spravil nad mestne uslužbence. Morda bodo klerikalci vendarle opazili, kako važno nalogo igrajo ti nacionalni junaki. Grenek je kruh »nacionalne« opozicije, zato dvakrat lop po socialistih, če po klerikalcih ne moremo več! Le nekaj je dični meščan pozabil, da rdeča zastava namreč ni z nobenim zakonom prepovedana, zato tudi denunciacija ne bo zalegla, čeprav se skuša prikazati mestne uslužbence kot nekakšne zločince. Zavedne narodnjake mora biti res sram, kadar čujejo na ulici takšno denuncijstvo lajanje ljudi, ki se podpisujejo z »mariborski meščan«. — O nemčurjih, ki jih omenjate, pa ob priliki kaj več.

Kopališko zdravljenje invalidov. Po razpisu ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje se bo tudi letos vršilo kopališko zdravljenje vojnih invalidov. Pravico do tega zdravljenja imajo samo osebni invalidi. Interesentje dobijo točne informa-

dr. Mačku). Ta savez je poslal ljudi, ki so vabili delavce, da vstopijo zopet v delo. Polovili so jih po stanovanjih in jih prijavili delodajalcu, da so voljni vstopiti zopet v delo neglede na stavko. Petisk na delavstvo se izvaja nasilno. Delavstvo pa kljub temu vztraja v borbi.

Tovarna »Tivar« je že obljubila zadnje dni neke malenkosti, ki pa v primeri z ogromnim dobičkom niso v nobenem pravem razmerju in niti ne s potrebami delavstva ter preciznostjo kolektivne pogodbe, ki se naj sklene.

Tekstilno delavstvo in nameščenstvo zaslužijo v tej borbi vso moralno in materialno podporo javnosti in zlasti delavstva.

IZ NAŠIH KRAJEV

Ljubljana

Ta pogajanja pa so se zavlekla. Stavbinsko delavstvo se nahaja v zelo težkem položaju, postalo je tudi zavedno. To se vidi iz tega, ker je napolnilo dvorano Delavske zbornice do zadnjega kotička. Udeležilo se je tega informativnega sestanka ca. 1200 delavcev. Iz razpoloženja, ki je vladalo na zborovanju in po zborovanju, pa se vidi, da je stavbinsko delavstvo doseglo svoj najnižji eksistenčni minimum, trdno pa je odločeno si svoj položaj izboljšati in braniti svoje pravice do zadnjega. Ono se dobro zaveda, da po tej poti ne more več dalje. Zaveda se pa obenem tudi, da bo izboljšalo svoj slabi materialni položaj le v **solidarnosti** borbi. Zato v masah pristopa v **organizacijo**, zavedajoč se njenega velikega pomena in važnosti. Na gibanje stavbinskega delavstva pa gleda vsa poštena javnost z veliko simpatijo, ter spremlja vsak korak, ki vodi k izboljšanju, z navdušenjem.

Izlet na Mrzli studenec-Uskovnico-Velo polje pod Triglavom in nazaj v Bohinjski priredi podružnica T. D. »Priatelj Prirode« v Ljubljani na Binkoštno praznike. Odhod iz Ljubljane v nedeljo ob 5. uri zjutraj z izletniškim vlakom do Podhoma, nato peš čez Gorje in skozi Poključsko luknjo in galerije na Mrzli studenec. Povratek v ponedeljek zvečer z izletniškim vlakom iz Bohinjske Bistrice. Vozne listke za izletniški vlak je kupiti do Bohinjske Bistrice. K čim številnejši udeležbi vabi odbor.

Maribor

cije v mestnem vojaškem uradu, Slomškov trg 11, pritličje, desno, soba 3.

Prizadevanja belih pri trvdki Doctor in drug ne marajo roditi zaželjenih uspehov. Njihov list se na vso moč trudi prikazati vse v taki luči, kakor da se borijo za izboljšanje socialnega položaja delavstva v tej tovarni le oni. To dokazuje prav posebno njihovo poročilo o zadnji razpravi, katere so se iz solidarnosti udeležili tudi naši zastopniki. Pri tej razpravi je šlo za odpust nekaterih predelcev ter za znižanje plač. Ugotovilo se je, da so bile plače izravnane, večji del odpuščenih predelcev pa je bil ponovno sprejet v delo. — Beli so seveda hoteli inscenirati veliko gibanje (pisarili so o preprečitvi stavke) — najbrž kot volilni manevar za volitve obratnih zaupnikov — a njihova nemorala jih je razkrinkala na celi črti. Ne samo, da so delavci izgubili v te ljudi vsako zaupanje radi njihovega nastopa, temveč je s tem v veliki meri onemogočen vsak resnejši nastop v bodoče. Na eni strani grmeti proti čifutskemu kapitalu — krščanskega itak ne smejo napadati — na drugi strani pa pri njem prositi milosti — je dvojna morala. Tako se ne dela za dobrobit delavstva! — G. M., obratna zaupnica.

Novi moderni avtobus (z Dieslovim motorjem), ki baje porabi mnogo manj goriva in doseže tudi 70 km brzine na uro, je pričel voziti te dni na progri Maribor—Celje. To je baje največji avtobus te vrste v Jugoslaviji.

Občni zbor zadruge »Mariborski teden« se bo vršil dne 29. maja v Mestni hranilnici.

Prijatelj Prirode, Maribor. Dne 31. maja in 1. junija izlet na Pesek. Odhod s koroškim vlakom ob pol 6. uri zjutraj do Sv. Lovrečca. Prenosišče Pesek.

Gostovanje ljubljanske opere bo za red B v petek, dne 22. t. m. Uprizorjena bo opera »Seviljski brivci«, ki je pri zadnjih dveh gostovanjih privabila ogromno občinstva v gledališče. V torek, dne 26. t. m. ob 20. uri: »Direktor Campa«, Zadrjč. Gostuje Majda Skrbinkova.

Strogi pasji zapor. Dne 18. maja je bila na psici, volčje pasme, sive barve, srednje velikosti, 11 let stari, neznanega lastnika, ugotovljena steklina. Psica je v petek zvečer, dne 15. maja popadla na Tržaški cesti, v bližini vojašnice, nekega psa, katerega lastnik ni znan. Ako je popadla več psos in ako je ugriznila ljudi, do sedaj ni znano, zato se naroča, da se takšni slučajji javijo mestnemu poglavarstvu. V smislu čl. 56 in 57 živ. kuž. zakona z dne 14. VI. 1928 se odreja za mesto Maribor strogi pasji zapor. Pse, ki niso obdaveni za leto 1936, bo konjač pokončal. Vsako poškodbo psos po tujih psih mora lastnik takoj naznani mestnemu poglavarstvu, ugriznjenega psa pa varno zavarovati do nadaljnjih odredb. Ugrizene osebe se morajo takoj javiti mestnemu fizikatu.

Celje

Ustanovni občni zbor »Vzajemnosti« se bo vršil v petek, dne 29. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice. Opozorjamo vse zavedno delavstvo, da se ga v čim večjem številu udeleži in pristopi k temu delavskemu kulturnemu društvu.

Dva sestanka SMRJ. V četrtek 28. t. m. se vršita dva sestanka SMRJ (Seksija plavčarjev cinkarne) v gostilni »Amerika«, kot običajno. Poročata ss. Pliberšek in Leskošek.

Liboje

Bolezniški štiti pri rudniku in praznovanje. Rudar M. Z. nam piše: Bil sem uslužben pri premogovniku Liboje do 1. marca t. l., ko so me odpustili. Lansko leto sem od 9. do 20. julija болоval ter sem sedaj zahteval, da bi mi izplačali mezdo za 1 teden, ker mi je takrat niso izplačali nič, ampak sem dobival samo hrano in pri Bratovski skladnici. Plačilo pa so mi odklonili z izgovorom, da tega ne plačujejo. Tudi smo 4. januarja t. l. praznovali, ko so popravljali most na Savinji. Ali imam pravico do te mezde ali ne? — Odgovor: Tudi podjetja rudnikov morajo vsem rudarjem izplačati mezdo za 1 teden ob času bolovanja v smislu § 219 obrtnega zakona za vsa obolenja do 1. aprila t. l., ker je dotlej še veljal § 219 o. z. še v celoti tudi za rudar-

Trbovlje. V Trbovljah je bil ustanovni občni zbor »Vzajemnosti« v soboto 23. t. m. ob lepi udeležbi članov. Zvezi odbor je zastopal s. Stukelj. Po odobritvi pravil in po debati, v katero so posebno posegali ss. Majdič, Murn in Breznik, se je sklenilo, da bo »Vzajemnost« za Trbovlje edina splošna delavska kulturna organizacija. Pevski zbor »Zarje«, ki je deloval po razpustu »Svobode«, se pridruži v celoti »Vzajemnosti«. Da ne bo nihče od pevcev oviran radi denarja, se je sprejel tozadevni sklep o pristopnini tistih, ki je sami ne zmorejo plačati in ki niso pri »Zarji« tri mesece v zaostanku s članarino.

Na predlog s. Murna se je sklenilo, da znaša članarina 4 Din, da dobivajo člani tudi »Svobodo«. Razliko bo doplačalo društvo, dokler se ne sklene pogodba med zvezo »Vzajemnost« in konzorcijem »Svoboda«.

Soglasno je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik Jakob Klenovšek, trbovlski župan, nam. Franc Tržan, tajnik Slavko Bregar, nam. Jože Jarc, blagajnik Ivan Breznik, nam. Avgust Tratnik, odborniki: Justa Ružaj, Leopold Majdič, Ivan Polutnik, Ivan Vrtačnik, Jože Tanc in Edvard Jurjevec; v nadzorstvo so bili izvoljeni Ivan Tržan, Ivan Božiček in Ivan Pavlin.

S. Tori, ki je bil že član predvojnega »Vzajemnosti«, je končno pozval vse, naj vsi poštreno delajo za »Vzajemnost«, kakor se je to delalo pred vojno.

je. Zahteva lahko vsak plačilo še za 3 leta nazaj do danes. Rudnik vam torej mora izplačati za 1 teden po obolenju toliko, kolikor bi dobili, če bi delali, to je polni zaslužek. Ravnotako morate dobiti mezdo za tisti dan, ko je podjetje stalo radi popraviljanja mosta na Savinji, ker tisti dan niste delali po krivdi delodajalca in vam radi tega gre mezda po § 220 obrtnega zakona. Od 1. aprila naprej pa ima vsak rudar le pravico na plačilo tolike mezde, kolikor dobi manje izplačano za hrano in pri Bratovski skladnici do mezde, tako da dobi s hrano vred polno mezdo.

Zabukovca

Zabavljanje čez socialiste je glavni šlager gospodov, ki govore na raznih sestankih JRZ. Zlasti so si vzeli na piko naše voditelje. Zabavljati, pa nič narediti, je premalo za tako vplivne gospode, ki imajo moč, da bi lahko gore premikali. Daite, pokažite rajši, kaj znate, pa bo ljudstvo šlo za vami. Ali so mogoče socialisti in socialisticni voditelji krivi bede rudarjev in drugih »prijetnosti«? Ali so socialistični voditelji pobasali § 219 o. z.? — Nas samo veseli, da imajo gospodje že danes tak strah pred socialisti, ko še naša stranka niti ne postoja. Kaj šele bo, kadar se bomo lahko pomerili stranka proti stranki?

Naročnike »Delavske Politike« prosimo, da redno plačujejo naročnine in mi na ta način lajšajo delo. Zavedajte se, da je list last nas vseh in da je zato tudi naša dolžnost, da skrbimo zanj kot zase! Trdovratnim zaostankarjem, ki se za opomine ne zmenijo in ne zavedajo, kaj so listu dolžni, ki s svojo nezavednostjo podirajo, kar drugi grade, pa bo uprava pošiljanje lista ustavila. Naš list je naše orožje, kdor to orožje lahkomišleno odvzame, je kot izdajalec sredi bojnega polja. — Poverjenik.

Hrastnik

Naše občinsko gospodarstvo. Dobro obiskan gospodarski shod se je vršil v nedeljo, dne 24. maja v Delavskem domu. Sklical ga je predsednik občine s. Malovrh z dnevnim redom: 1. Občinske zadeve in proračun; 2. slučajnosti. Proračun za leto 1936-37, o čemer je referiral predsednik občine sam, ima predvidenih dohodkov v znesku Din 1.346.695 in ravno toliko izdatkov. Občinske doklade na vse državne neposredne davke znašajo 15 odst., t. j. Din 409.477.— Ena najvažnejših in največjih postavk v proračunu je šolstvo, na katero odpade 40 odst. celotnega proračuna v zvezi z amortizacijo in obrestovanjem dolgov šolske stavbe. Pred leti novo zgrajena šola na Dolu je stala nič manj kakor Din 4.573.941. Prejšnja občina Dol je morala nabaviti posojila pri Posojilnici na Dolu, Mestni hranilnici Ljubljani in Hipotekarni banki v skupnem znesku 1.780.000 Din. Odplačalo se je dosedaj Din 295.560, tako še ostane Din 1.484.440 dolga. Za vzdrževanje šol v letu 1936-37 je določen znesek Din 493.873. Nepokrite obveznosti iz prejšnjih let (stari dolgov) v znesku Din 129.658, ki so nastale vsled tega, ker niso bile doklade vplačane. Dolg na nevplačanih dokladah v letu 1934-35 znaša Din 247.359. Ta številka pove, kako težko je stališče občinskega gospodarstva v času velike krize, ki jo občutijo delavec, kmet in obrtnik. Drugo težko breme občine je socialno skrbstvo in Ubožna blagajna. Predvideni znesek Din 130.700 za leto 1936-37 je vse premajhen sprico revščine, ki še dan na narašča. Danes ima občina skupaj 176 ubožcev in izplača mesečno Din 9.815 na podporah; in vendar odpade na enega reveža samo Din 55 mesečno. Najdejo se gospodje, ki si

upajo ugovarjati, češ, da je znesek za socialno skrbstvo previsok. Vprašamo jih: ali bi hoteli dotični gospodje živeti z bornimi Din 55 mesečno? Dalje ima občina 178 brezposelnih. V najhujših mesecih: januar, februar, marec in april je občina otvorila kuhinjo za brezposelne, v kateri je dajala obede 40 najbolj potrebnim osebam, ki niso vedeli ne kot ne kam. Tudi to so gotovi gospodje ostro kritizirali, češ, dela jim naj da občina, ne pa da odpira kuhinjo! Pri tem so pozabili gospodje, da je za 40 oseb stala prehrana dnevno 100 do 120 Din, zaposlilo bi se pa s tem denarjem največ 6 oseb. Ostalih 34 oseb pa bi po logiki te gospode lahko od gladi umrlo. Dalje se je zaposlilo brezposelne na cestah I. reda (banovinske ceste) (znesek 30.000 Din) in na cestah II. reda (občinske ceste) (Din 40.000). Vse to je premalo, ako bi se hotelo od pomoči brezposelnosti. Občina je tudi izdelala program javnih del za leto 1936-37. Za izvedbo je potreben kredit v skupnem znesku Din 230.000. Med javna dela bi prišla: regulacija potoka Brnica na Dolu, naprava vodnjakov v vasi Kovk, rekonstrukcija ceste Turje-Dol—Kal, posebno z ozirom na turistični promet, dalje naprava cesti pri Sv. Katarini, naprava vodovodov v Brdcih, Kobilji gori in Studenih, pozidavanje stanovanjske hiše za domače upokojece, ki nimajo stanovanj. Ta načrt javnih del je bil izročen bankemu svetniku g. Križniku v Trbovljah, da zastavi svojo moč in podpre prizadevanje občine, da dobi ta kredit. Občina bi imela mnogo več sredstev, da se ni največjemu davkoplačevalcu, t. j. TPD, posrečilo doseči razne olajšave pri plačevanju občinskih doli, kar je razvidno iz naslednjih števil: v letu 1930 je plačala TPD 732.000 Din, leta 1932 440.000 Din, ali 40 odst. manj, leta 1933 je plačala 290.558 Din, ali 35 odst. manj, leta 1934 je plačala 91.270 Din, ali 69 odst. manj. Temu nasproti, zlasti v letih 1933, 1934 in 1935 produkcija premoga pri TPD ni padla, ampak se je procentualno zvišala. Zakaj torej so se znižali davki TPD? — Predsednik občine S. Malovrh je poročal o delitvi moke, ki se bo delila te dni v rudniškem konzumu. Dalje je pred nekaj dnevi občina delila koruzni zrnje in koruzno moko. Navzoči delavci, kmetje in obrtniki so s pravnimi sledili poročilu o celotnem občinskem gospodarstvu in ga odobraval. K besedi so se prijavili in k slučajnostim poročali s. Oberčkal, s. Salamon, s. Beutel in s. Kosmos. S. Malovrh je končno apeliral na navzočo množico poslušalcev, da podpirajo občinsko upravo, ki jo vodijo delavci in ki se ne straši javno polagati račune svojega dela.

Za revno deco je nakazal g. ban Din 2500. Za ta znesek bo občina nabavila najpotrebnejšim otrokom obleke za jesen.

»Vzajemnost« Pravila kulturnega društva »Vzajemnost« I in II za Hrastnik so odobrena. Ustanovni občni zbor bo v kratkem času sklican in pravočasno objavljen.

SDSZJ, podružnica steklarjev, priredi 28. junija t. l. proslavo 30 letnice obstoja in prosi vse bratske organizacije, da ta dan same ne prirejajo ničesar, ampak se po možnosti udeležijo te proslave. Natančen spored bo pravočasno objavljen v »Delavski Politiki«. — Odbor SDSZJ.

Trbovlje

Podpora rudarjem. Trboveljska premožkopna družba je določila na zadnji seji upravnega odbora Din 600.000.— kot podporo rudarjem. Za ta denar se bo nabavila bela moka štev. 1 in se bo razdelila v štirih obrokih rudarjem, ki od 15. aprila do 15. maja niso naredili 21 šihov. Prvi obrok se bo že razdelil pred binkoštnimi prazniki. Vsakokrat bo prejel delavec 6 in za vsakega svojca 3 kg moke, v Kočevju pa bo prejel delavec 4 in za vsakega družinskega člana 8 kg moke. Ako bo kaj moke ostalo, bo ostanek razdeljen tako-le: Onim, ki so naredili 22 šihov in imajo 2 otroka, onim ki so naredili 23 šihov in imajo 3 otroke in onim, ki so naredili 24 šihov in imajo 4 in več otrok. Ta podpora bo omogočila, da bodo rudarji vsaj v času največjega praznovanja s kruhom preskrbljeni. Sedaj je še potrebno odstraniti bojazen redukcij, kar je mogoče doseči samo na ta način, ako bodo na merodajnih mestih upoštevali prošnje za povečanje naročil premoga državnih železnic pri rudnikih v Dravski banovini. Na ta način se bo potem vsaj prebredlo, četudi z največjim naporom, eno najtežjih let v dobi takozvane »rudarske krize«.

Članski sestanek članov II. skupine. V četrtek, dne 28. maja ob 4. uri popoldne se bo vršil v Delavskem domu članski sestanek članov II. skupine z dnevnim redom: 1. Splošno situacijsko poročilo o položaju rudarjev; 2. sanacija Bratovske skladišnice in minimalne mezde. Vabljeni so vse trboveljsko rudarsko delavstvo, da se tega važnega sestanka udeležijo.

Propaganda, ki laže. V Trbovljah vsiljuje gotovi krogi neko brošurico z naslovom »Trbovlje«. Cena ji je Din 5.— in je za sedanje razmere, posebno rudarske, pretirano draga. Če jo človek čita do polovice, je mnenja, da ima resen namen, prikazati izkoriščanje delavstva v času krize. Vsak čitatelj je pa razočaran, ko čita pred koncem in na koncu tendenciozno in demagoško namigavanje na delavske zaupnike, ki nosijo najtežjo breme delavskega branitelja med reakcionarnimi silami proti vsaki socialni zaščiti delavstva. Na koncu pa povečuje ono, kar je rudarsko delavstvo brez razlike mišljenja dovolj jasno zavračalo. Karakteristično je tudi, da se hoče v brošurici nekoga predstaviti in celo poveljevati, o katerem ima rudarsko delavstvo v Trbovljah dokaj jasno in žal ne brez po-

10.000 zidarjev v Beogradu stavka

25. maja je stopilo v Beogradu 10.000 gradbenih delavcev v stavko. Delavci zahtevajo boljše mezde in vpoštevanje socialne zakonodaje.

voda žalostno in klaverno sliko. Tako je treba po mnenju gotovih »delavskih prijateljev« pisati, da se bo h krizi in pomankanju med rudarskim delavstvom pridružila še duševna zabloda, ki si jo oni, kateri pišejo take knjižice, silno želijo. Oni, ki jih pa razpečavajo, služijo zavedno ali nezavedno isti svrhi. Zato: proč z demagoškim čitvom v sedanjih resnih in težkih časih, ko nekateri mislijo, da jim gre žito v klasje in vsiljujejo rudarjem za drag denar demagogijo in laž!

Polževa pot. V takozvani Žabji vasi v Trbovljah se je gradilo stranišče že po zimi in se gradi še vsjo pomlad. Če bo šlo tako naprej, se bo gradilo še vse poletje, jesen in zimo, tako dolgo, da bo menda poprej krize konec. Na zunanjem obratu je že stara pesem, če je treba za delavstvo kaj narediti, se nikoli ne mudi in je vedno kriza.

Kranj

Protituberkulozni teden zaključen z uspešno akademijo. Kulturna prireditev krajevne lige, ki se je vršila 24. t. m. kot zaključek protituberkuloznega tedna, ob sodelovanju vseh kulturnih društev, je prav lepo uspela. Vse točke akademije so bile prav posrečeno izvedene. — V kratkem predavanju predsednika krajevnega lige dr. Bežeka je bilo ugotovljeno, da so za preprečitev širjenja tuberkuloze, oziroma omejitev obolenj ter za uspešno zdravljenje, potrebne velike socialne reforme. Razredno zavedno delavstvo, ki se bori za izboljšanje položaja delovnega ljudstva, tudi v tem oziru vrši veliko nalogo.

Naročniki, ki ste z naročnino v zaostanku, bodite uvidni in jo brez posebnih opominov poravnajte! Držite se reda tako, da boste imeli do vsakega 15. v mesecu poravnano naročnino za tekoči mesec. — Poverjenik.

»Prijatelji Prirode« priredi v nedeljo 31. maja dvodnevni izlet na Golico in Kepo. Odhod s prvim izletniškim vlakom ob 5.53 uri. Vozno karto je kupiti do jesen. Dobrodošli tudi oni, ki žele napraviti izlet samo na Golico.

Velenje

Shod Zveze rudarjev Jugoslavije se je vršil 17. maja t. l. in so se ga udeležili rudarji v velikem številu. Govoril je tajnik s. Arh, ki je z lepo zgodovinsko primerjavo iz dobe gibanja francoskega ljudstva za svobodo in enakost, pokazal, kako se je dal proletarijat izkoristiti od meščanskih »revolucionarjev«, ki so ga potem zaslužili in kako se ta primer ponavlja tudi še v najnovejši zgodovini, povsod tam, kjer se delavstvo iz izkušnji v preteklosti ni ničesar naučilo. Rudarji se morajo zato ogibati napak preteklosti in skupno z ostalim delavstvom voditi boj za svoje razredne interese. Nadalje je govornik izčrpno poročal o stanju Bratovskih skladišč, o zakonskem načrtu glede minimalnih mezd, ki ga delavstvo odločno odklanja in o akciji za pravično razdelitev dobav premoga. — Shoda se niso udeležili samo sodrugi, videli smo tudi hlapce, ki se skrivajo za frakom buržuazije, ljudi, ki se postavljajo sami za voditelje, ki se štelijo med razredno delavstvo, žive pa v taboru JNS in uganjajo demagogijo. Mnogo delavstva je že izpregledalo, da so spoznali ljudi tega kova, ko jih bodo spoznali — valpte naših tlačiteljev — vsi, bo obračun z njimi kratak.

Leše pri Prevaljah

Pomanjkljiva poštna dostava. Naš dopisnik nam poroča, da se dopis ne nanaša na poštnega dostavljalca g. Železnikarja, ki je znan po svoji vestnosti. Slučaj je hotel, da se je objava dopisa zakasnila in je izšel v času, ko je g. Z. baš prevzel raznašanje na Lešah.

Mežica

Ustanovni občni zbor »Vzajemnosti« v Mežici. V nedeljo, dne 31. maja t. l. se bo vršil ustanovni občni zbor delavskega kulturnega društva »Vzajemnost« v Mežici v prostorih gostilne g. Fofa v Mežici s pričetkom ob 3. uri popoldne. — Kdor še ni pristopil, lahko to stori na ustanovnem občnem zboru. — Družnost!

Sv. Lovrenc na Pohorju

Nov granitlom. Petčrti ure hoda iz trga bo v kratkem začel obratovati kamnolom tvrdke Ehrlich iz Zagreba. Izgleda, da bo zaposlenih par sto delavcev. Zaenkrat jih dela samo 15, ki so zaposleni z odkopom. Zgradit bo treba tudi cesto do trga, ker po sedanjem kolovozu ni mogoče prevažati tako težkih tovorov, kot je pohorski granit. Novi kamnolom bo precejšnja konkurenca ribniškemu granitolomu. Baje so se radi tega tudi delj časa vršili razgovori, da bi firma Ehrlich opustila svojo namero, vendar pa ni bilo mogoče doseči sporazuma. Nasprotni so pa granitolomu tudi domači velemožje, ki jim ni po volji, da bi jim novo podjetje vzelo delavce. Utegnilo bi nastati povpraševanje po delovni sili, kar bi lahko imelo za posledico — zvišanje mezd. Delavci se veselimo, da se nam obeta možnost novega služka. Ako bomo organizirani, bomo tudi lahko poskrbeli za primerne delovne pogoje.

Najcenejše in najboljše vino kupiš od 5 litrov naprej pri IVANU BAUMANU, vinogradniku v Št. Ilji v Slovenskih goricah. Oddaja vina pri kolovozu po Din 4.— liter.

Radvanje

Političen sestanek se je vršil v soboto, dne 23. t. m. v Zg. Radvanju. Govorila sta ss. Petejan in Eržen. Prvi je poročal o političnem položaju in zahtevah delovnega ljudstva, drugi o potrebi ustanovitve Socialistične zveze delovnega ljudstva. Navzoči so sprejeli poročila z odobravanjem na znanje. Sklenjeno je bilo, da se bo z akcijo sestankov in shodov nadaljevalo. Ob koncu sestanka se je priglasilo pet novih naročnikov za naše liste. Radvanjski sodrugi so vztrajno na delu in upajo, da se bo število aktivnih sodelavcev še zelo povečalo.

Pobrežje pri Mariboru

Prvo delavsko kolesarsko društvo, podružnica Pobrežje, priredi na binkoštno nedeljo, dne 31. maja (če bo pa ta dan slabo vreme), pa na binkoštni ponedeljek, dne 1. junija vrtni koncert v gotilni Kren na Pobrežju. Začetek ob 15. uri. Prosimo, da se vsa kulturna društva tega koncerta udeležijo.

Središče ob Dravi

Stavka na parni žagi Speglič.

V omenjeni parni žagi je zaposlenih 20 delavcev, ki so stopili dne 18. maja t. l. v stavko in sicer iz razlogov, ker so plače tako nizke, da delavcu ni mogoče izhajati. Delavci so bili mnenja, da je stavka edino sredstvo, s katerim bi mogli v tem slučaju svoj mizerni položaj popraviti. Delovni čas je znašal 10 ur, plača delavca pa Din 1.50 na uro, le gaterist zasluži Din 2 na uro. Ker je tvrdka odklonila vsako izboljšanje plače, je delavstvo stopilo v stavko. — Obrnilo se je na Delavsko zbornico in jo naprosilo za posredovanje. Delavstvo na tej žagi ni organizirano in že vsled tega je bilo malo izgleda na uspeh. In res prva navdušenost za stavko se je po dvanajdnem štrajku hitro ohladila, ker je polovica delavstva že 20. maja pod starimi pogoji nastopila delo. Tamošnje delavstvo je postalo za eno izkušnjo bogatejše, da se brez strokovne organizacije ne sme poslužiti sredstev, katerih se more poslužiti le dobro fundirana organizacija. Če vsi poskusi za doseg sporazuma odrečejo. Tvrdka dela sedaj za znano velepodjetje »Našička« v Dol. Lendavi. Delo na žagi pa nadzoruje in delavce priganja neki aktivni državni uslužbenec v svojem službenem času. Ne ve se pa, ali ima za to dovoljenje od kompetentnih mest, da sme med svojim službenim časom opravljati službo pri privatnem podjetju, ali ne. Celo ponoči se pojavi na žagi. Ta gospod je tudi pripomogel, da je podjetnik tamošnjemu delavstvu odklonil vsako izboljšanje plač, ker je izjavil, da dobi iz Prekmurja delavcev, kolikor jih hoče, ki bodo radi delali za en dinar na uro. Mi bi pa svetovali temu gospodu, naj pusti delavstvo na žagi lepo pri miru, nadzorstvo pa prepusti drugim, ki bi si tudi radi zaslužili kosček kruha. Dve službi naenkrat opravljati je nemogoče, ne da bi trpela ena, ali pa obe.

Ptuj

Mestna občina zvišala plače brezposelnih. Na vlogo brezposelnih, ki so trenutno zaposleni pri javnih delih, je mestni svet na svoji seji dne 14. t. m. določil urno plačo z Din 2.50 in za vsakega nepreskrbljenega člana družine še po Din 1.— dnevno. Tako bodo imeli torej brezposelni zdaj Din 20.— (brez prispevka za otroke), poleg tega pa plača mestna občina celotno bolniško zavarovanje. Zdaj pa pogledimo naša gradbena podjetja. Ta plačujejo pomožne delavce po Din 1.50, da celo po Din 1.25 na uro in od tega še odtekujejo za bolniško blagajno. Torej za 10 urno garanje dobe ti reveži le okrog Din 11. Ali ni to nesramno izkoriščanje delavstva? Le vsled brezbriznosti in nezavednosti delavstva je mogoče, da trdijo podjetniki, da jim delavci radi delajo — tudi za 1 Din na uro! Delavci, začnite misliti in čitati, potem pa se oprijete organizacije in vaš položaj se bo izboljšal! Sodelavec.

Teharje

Delavsko godbeno društvo »Zarja« na Teharjih pri Celju vlnudno vabi vsa bratska društva in prijatelje delavskega pokreta na proslavo novoustanovitvenega društva, ki se bo vršila na Binkoštno nedeljo, dne 31. maja ob 15. uri popoldne na vrtu gostilne Kordiš na Slanecih—Teharje. Kdor hoče napraviti lep izlet, se mu nudi prilika. Družnost!

Za vsakogar!

Od 30. maja do 8. junija potovanje v Ljubljano na

XVI. LJUBLJANSKI VELESEJEM

Polovična voznina na železnici, parobrodih, avijonih. — Železniška izkaznica se dobi na odhodnih postajah po Din 2.—.

Razstava industrije in obrti. Gostinska razstava (hoteli, restavracije, gostilne). — »Sodobna gospodinja«. — Modna revija. — Pohištvo. — Avtomobili. — Male živali.

Razstaveni prostor zavzema 40.000 m².

Kulturni pregled

Akademija združenih delavskih pevskih zborov.

je bila sad dolgega in skrbnega truda. Program, ki je bil tokrat prvič stilno lepo sestavljen, je očitoval, da so prireditelji pretrgali s tradicijo in ubrali novo pot, ki pomeni razveseljiv korak naprej. Uvodoma je godba žel. delavcev in uslužbenecv lepo odigrala Klimentovo overturo, Wagnerov pot-puri in dodatno neko koračnico. Dirigent g. M. Schönherr ne štedi s trudom in vodi svojo kapelo z veliko vnemo in ljubeznijo. V bodoče bo treba poskrbeti, da se godbo na pihala, ki je za dvorano prehrupna, nadomesti z orkestrom. Da je to mogoče, sta dokazala poznejša nastopa orkestra. Prijetno je iznenadil nastop mladinskega zbora, ki je pod vodstvom L. Novaka ubrano zapel dve narodni v priredbi dirigenta samega. Hvaljevredna je pobuda, da se je enkrat začelo resno skrbeti za zborovski naraščaj delavskih vrst. Sledili sta solo točki gđc. M. Godinove, katere glaske je nežen, a žal za dvorano prešibek; dala je iz sebe, kar je pač bilo v njeni moči. Gotovo bi se ji bolje prilegale kake lažje narodne pesmi, ki ne stajajo na interpretaciji prevelikih zahtev. — Pod vodstvom Ilhaldia Vrahca je skupni zbor s spremljavo orkestra zapel Mirkovo najnovejšo skladbo »Proslava podzemlja«. Je to mogočna skladba resnega značaja, ki stavi na zbor precejšnje zahteve. Podana je bila skrbno in je zapustila v poslušalcih globok vtis. Nato je godalni orkester z občutkom lepo podal Schönherrjevo »Večer na vrtu« in Gillerov pikikato, ki so ga morali na splošno zahtevo ponoviti. Tudi tu se je g. Schönherr izkazal kot vzoren dirigent in odlični komponist. — »Grafika je pod vodstvom U. Vrahca s svojim nastopom — zapela je dve narodni in eno umetno — ponovno potrdila sloves zbora, ki esno in pridno goji pevsko umetnost. Akademijo je zaključil skupni zbor s pesmijo o delu.

Delavski pravni svetovalec

Leše: Ker ste se v rudniku Ilirske rudarske družbe težko ponesrečili, Vam je družba priznala v svoji hiši prosto stanovanje. Ko pa je bila uvedena prisilna uprava, je prisilni upravnik od Vas zahteval, da plačujete stanarino kot vsi drugi stanovalci. Ali je bil k temu upravičen? — Ko je hiša, v kateri ste stanovali, prišla pod prisilno upravo, je prisilni upravnik pobiral vse donose te hiše. Prisilni upravnik je bil upravičen, da določa stanarino ter je vsled tega smel zahtevati stanarino tudi od Vas, čeprav je družba dovolila poprej prosto stanovanje. Le če bi Vaša pravica do prostega stanovanja bila vknjižena, oziroma če bi bila izgovorjena v obliki služnosti, bi Vam morali prosto stanovanje še nadalje pustiti. Za stanarino tudi ne morete odtegniti zahtevka, ki ga napravam družbi ima Vaš sin, ker je sedaj tudi hiša, v kateri Vi stanujete, bila najbrže na dražbi prodana in tako Ilirska rudarska družba ni več njena lastnica.

RAZPIS DEL.

MESTNA PODJETJA MARIBOR razpisujejo za dobo do 31. marca 1937 sledeča tekoča dela in dobave, potrebna za vzdrževanje raznih zgradb in drugega:

kleparska, steklarska, pečarska, mizarska, ple-skarska in slikarska dela, vzdrževanje stolne stolpne ure, dobava železnice in gradbenega materiala ter dobavo barv in čopičev.

Vsi potrebni podatki se dobijo med poslovnimi urami od 7³⁰ do 13³⁰ ure pri gradbeni upravi, Frančiškanska ul. 8/II, soba št. 1. — Zapečateni ponudbe je vložiti do 20. junija 1936 v pisarni gradbene uprave, Frančiškanska ul. 8/II.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarne v Mariboru. Telefon št. 2324

Za konzorcij izdaja in ureja Viktor Eržen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Josip Ošlak v Mariboru.